

Bruxelles, 23.10.2019
COM(2019) 484 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind garanțiile acoperite de la bugetul general
Situația la 31 decembrie 2018**

{SWD(2019) 379 final}

Cuprins

1.	Introducere	3
2.	Operațiuni garantate de bugetul UE și mecanisme de criză ale zonei euro care nu sunt acoperite de bugetul UE	3
2.1	Împrumuturi acordate de Uniunea Europeană în scopuri macroeconomice	4
2.2	Împrumuturi acordate în scopuri microeconomice	4
2.3	Operațiuni de finanțare derulate de Banca Europeană de Investiții („BEI”) în țări terțe („finanțarea externă acordată de BEI”), acoperite de garanții ale UE (ELM).	4
2.4	Operațiuni de finanțare derulate de Banca Europeană de Investiții („BEI”) și de Fondul European de Investiții („FEI”) în statele membre, acoperite de garanții ale UE - Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)	6
2.5	Mecanisme de gestionare a crizelor care nu sunt acoperite de la bugetul UE	7
3.	Evoluția operațiunilor garantate	8
3.1	Operațiuni gestionate direct de Comisie	9
3.1.1	Mecanismul european de stabilizare financiară (MESF)	10
3.1.2	Mecanismul de asistență pentru balanța de plăți (BDP)	11
3.1.3	Împrumuturi de asistență macrofinanciară (AMF)	12
3.1.4	Împrumuturi Euratom.....	13
3.2	Evoluția operațiunilor de finanțare externă ale BEI.....	13
4.	Riscuri acoperite de la bugetul UE.....	14
4.1	Definiția riscului.....	14
4.2	Componența riscului total	14
4.3	Riscul anual acoperit de la bugetul UE	15
4.3.1	Expunerea față de statele membre.....	15
4.3.2	Expunerea față de țări terțe	16
5.	Activarea și plata garanțiilor	17
5.1	Serviciul datoriei care nu este acoperit din Fondul de garantare pentru acțiuni externe (împrumuturi Euratom acordate statelor membre, MESF și BDP).....	17
5.1.1	Plăți din resurse în numerar.....	18
5.1.2.	Plăți de la bugetul UE	18

5.2	Activarea Fondului de garantare pentru acțiuni externe și recuperări (ELM, împrumuturi AMF și Euratom acordate țărilor terțe).....	18
5.3	Evoluția fondului.....	20
6.	Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)	21
7.	Fondul european pentru dezvoltare durabilă (FEDD).....	23
7.1	Despre garanția FEDD	24
7.2	Fondul de garantare FEDD	25

1. INTRODUCERE

Prezentul raport are ca obiectiv monitorizarea riscurilor de credit suportate de bugetul UE care decurg din garanțiile acordate pentru operațiunile de creditare implementate direct de Uniunea Europeană sau indirect prin garanția acordată pentru proiectele de finanțare ale BEI în afara Uniunii.

Prezentul raport este prezentat în temeiul articolului 149 din precedentul Regulament financiar¹, care a fost încă aplicabil pentru o parte a anului 2018. Prin urmare, prezentul raport privind garanțiile UE și riscurile asociate pentru anul 2018 este prezentat pentru ultima oară și va fi înlocuit cu viitorul sistem de raportare prevăzut în noul Regulament financiar.

Prezentul raport are următoarea structură: secțiunea 2 reamintește principalele caracteristici ale operațiunilor garantate de bugetul UE; sunt prezentate de asemenea mai multe alte mecanisme de gestionare a crizelor, care nu implică niciun risc pentru bugetul UE. Secțiunea 3 prezintă evoluția operațiunilor garantate. Secțiunea 4 evidențiază principalele riscuri acoperite de bugetul UE. Secțiunea 5 descrie activarea garanțiilor și evoluția Fondului de garantare pentru acțiuni externe („fondul”)², în timp ce secțiunea 6 descrie evoluția Fondului european pentru investiții strategice (FEIS)³.

Un document de lucru al serviciilor Comisiei completează prezentul raport cu un set de tabele detaliate și de note explicative. Acesta oferă totodată o analiză macroeconomică a țărilor care beneficiază de împrumuturi și/sau de garanții UE, care reprezintă cea mai mare parte din expunerea fondului.

2. OPERAȚIUNI GARANTATE DE BUGETUL UE ȘI MECANISME DE CRIZĂ ALE ZONEI EURO CARE NU SUNT ACOPERITE DE BUGETUL UE

Riscurile acoperite de bugetul UE provin dintr-o serie de operațiuni de creditare și de garantare care pot fi împărțite în patru categorii:

¹ Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO L 298, 26.10.2012, p. 1).

² Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2728/94 al Consiliului din 31 octombrie 1994 privind constituirea Fondului de garantare pentru acțiuni externe (JO L 293, 12.11.1994, p. 1), modificat ulterior prin Regulamentul (CE, Euratom) nr. 480/2009 al Consiliului (JO L 145, 10.6.2009, p. 10) și prin Regulamentul (UE) 2018/409 (JO L 76, 19.3.2018, p. 1) („Regulamentul privind fondul de garantare”).

³ Regulamentul (UE) 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 – Fondul european pentru investiții strategice („Regulamentul FEIS”) (JO L 169, 1.7.2015, p. 1). Regulamentul FEIS a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2017/2396 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017 în ceea ce privește prelungirea duratei Fondului european pentru investiții strategice și introducerea unor îmbunătățiri tehnice ale fondului și ale Platformei europene de consiliere în materie de investiții („Amendamentul FEIS 2.0”) JO L 345, 27.12.2017, p. 34. Printre altele, Amendamentul FEIS 2.0 a majorat dimensiunea garanției UE și a ajustat rata-țintă. Acordul privind gestionarea FEIS și acordarea garanției UE („Acordul FEIS”) a fost semnat de Comisia Europeană și Banca Europeană de Investiții („BEI”) la 22 iulie 2015 și a fost modificat și reformulat la 21 iulie 2016, 21 noiembrie 2017, 9 martie 2018 și în decembrie 2018.

2.1 Împrumuturi acordate de Uniunea Europeană în scopuri macroeconomice

Acestea includ: (1) împrumuturile de asistență macrofinanciară⁴ (AMF) acordate țărilor terțe, (2) împrumuturile pentru balanța de plăți⁵ (BDP) prin care se acordă sprijin statelor membre din afara zonei euro care se confruntă cu dificultăți legate de balanța de plăți și (3) împrumuturile din cadrul Mecanismului european de stabilizare financiară (MESF)⁶ în sprijinul tuturor statelor membre care se confruntă cu sau sunt amenințate serios de perturbări financiare și economice grave cauzate de evenimente excepționale pe care nu le pot controla. Acestea sunt activate împreună cu un sprijin financiar din partea Fondului Monetar Internațional (FMI).

2.2 Împrumuturi acordate în scopuri microeconomice

Această rubrică se referă la împrumuturile Euratom⁷. Mecanismul de împrumut Euratom poate fi utilizat:

- *[în statele membre]*: investiții în centrale nucleare și în instalațiile industriale din ciclul combustibilului nuclear⁸ și
- *[în anumite țări terțe]*: investiții pentru îmbunătățirea securității și a eficienței centralelor nucleare existente sau în curs de construcție, precum și a proiectelor de dezafectare⁹.

2.3 Operațiuni de finanțare derulate de Banca Europeană de Investiții („BEI”) în țări terțe („finanțarea externă acordată de BEI”), acoperite de garanții ale UE¹⁰ (ELM).

În cadrul mandatului de acordare a împrumuturilor externe (ELM), UE oferă o garanție din bugetul UE pentru a permite BEI să își crească împrumuturile în afara UE în sprijinul politicilor UE. Mandatul ELM sprijină activitatea BEI în țările aflate în faza de preaderare, în zona de vecinătate estică și sudică, Asia, America Latină și Africa de Sud. În perioada actuală a mandatului ELM (2014-2020), bugetul UE garantează operațiuni ale BEI de până la 32,3 miliarde EUR. La 14 martie 2018, Parlamentul European și Consiliul au adoptat Decizia (UE) 2018/412 de modificare a Deciziei nr. 466/2014/UE în contextul evaluării ELM la jumătatea

⁴ AMF poate lua și forma unor granturi destinate țărilor terțe (care nu fac obiectul prezentului raport). Referințele la temeiurile juridice sunt prezentate în anexa la tabelul A2B din documentul de lucru al serviciilor Comisiei.

⁵ Regulamentul (CE) nr. 332/2002 al Consiliului din 18 februarie 2002 de înființare a unui mecanism de asistență financiară pe termen mediu pentru balanțele de plăți ale statelor membre (JO L 53, 23.2.2002, p. 1).

⁶ Regulamentul (UE) nr. 407/2010 al Consiliului din 11 mai 2010 de instituire a unui mecanism european de stabilizare financiară (JO L 118, 12.5.2010, p. 1).

⁷ Tratatul din data de 25 martie 1957 de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (Euratom) cu modificările și completările ulterioare.

⁸ Pentru statele membre: Decizia Consiliului 77/270/Euratom din 29 martie 1977 de mandatare a Comisiei să acorde împrumuturi Euratom pentru a contribui la finanțarea centralelor nucleare (Jurnalul Oficial nr. L 88 din 6 aprilie 1977, p. 9) cu modificările și completările ulterioare.

⁹ Pentru anumite țări terțe: Decizia 94/179/Euratom a Consiliului din 21 martie 1994 (Jurnalul Oficial nr. L 84 din 29 martie 1994) de modificare a Deciziei 77/270/Euratom, în vederea autorizării Comisiei să contracteze împrumuturi Euratom pentru a contribui la finanțarea necesară pentru ameliorarea nivelului de siguranță și eficiență al centralelor nucleare din anumite țări nemembre.

¹⁰ Decizia nr. 466/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de acordare a unei garanții a UE Băncii Europene de Investiții pentru pierderile rezultate din operațiuni de finanțare care sprijină proiecte de investiții în afara Uniunii (JO L 135, 8.5.2014, p. 1).

perioadei, care majorează considerabil plafonul maxim pentru ELM actual de la 27 de miliarde EUR la 32,3 miliarde EUR. Această evaluare adaugă un nou obiectiv al rezilienței economice pe termen lung a refugiaților, a migranților, a comunităților-gazdă și de tranzit și a comunităților de origine ca răspuns strategic pentru remedierea cauzelor profunde ale migrației.

Garanția UE acordată BEI acoperă riscurile de natură suverană și politică legate de operațiunile sale de finanțare efectuate în afara Uniunii în sprijinul obiectivelor de politică externă ale Uniunii. În plus, BEI finanțează, pe risc propriu, operațiuni de investiții în afara Uniunii, precum și activități în temeiul mandatelor specifice, cum ar fi în țările ACP¹¹.

În vederea sprijinirii acțiunii externe a Uniunii și pentru a permite BEI să finanțeze investiții în afara Uniunii fără a afecta bonitatea BEI, majoritatea operațiunilor sale în afara Uniunii beneficiază de o garanție bugetară a UE.

Fondul de garantare pentru acțiuni externe¹²

Finanțarea externă garantată acordată de BEI, AMF și împrumuturile Euratom în favoarea țărilor terțe sunt acoperite, începând cu 1994, din Fondul de garantare pentru acțiuni externe („fondul”), în timp ce împrumuturile BDP, MESF și Euratom acordate statelor membre sunt acoperite direct de la bugetul UE.

Fondul acoperă situațiile de nerambursare legate de împrumuturile și garanțiile la împrumuturi acordate țărilor terțe sau pentru proiecte derulate în țări terțe. Fondul a fost instituit:

- pentru a oferi o „rezervă de lichiditate”, astfel încât să se evite utilizarea unor resurse de la bugetul UE de fiecare dată când o rată dintr-un împrumut garantat nu este rambursată sau este rambursată cu întârziere și
- pentru a crea un instrument de disciplină bugetară prin stabilirea unui cadru financiar pentru dezvoltarea politicii UE referitoare la garanțiile pentru împrumuturile acordate de UE și de BEI țărilor terțe¹³.

În cazul în care țările terțe devin state membre, împrumuturile acordate acestor țări nu mai sunt acoperite din fond, iar riscul trebuie suportat direct de la bugetul UE. Fondul este alimentat de la bugetul UE și trebuie să fie menținut la un anumit procentaj din suma restantă a împrumuturilor și a garanțiilor la împrumuturi acoperite din fond. Acest procent, cunoscut

¹¹ Acordul de parteneriat ACP-UE, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000, a fost încheiat pentru o perioadă de 20 de ani, și anume 2000-2020. Este cel mai cuprinzător acord de parteneriat încheiat între țări în curs de dezvoltare și UE. Acordul nu este finanțat din bugetul UE.

¹² Regulamentul (CE, Euratom) nr. 480/2009 al Consiliului privind constituirea Fondului de garantare pentru acțiuni externe (JO L 145, 10.6.2009, p. 10), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2018/409 (JO L 76, 19.3.2018, p. 1).

¹³ Deși riscurile externe sunt acoperite *in fine* de bugetul UE, Fondul de garantare acționează ca instrument de protecție a bugetului UE împotriva riscului de nerambursare. În ceea ce privește cel mai recent raport anual, cel pe 2018, privind fondul și gestionarea acestuia [COM(2019) 363 final] și documentul de lucru al serviciilor Comisiei de însoțire [SWD(2019) 314 final] aprobat la 5.8.2019, sunt disponibile la adresa: <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

sub denumirea de rată-țintă, se situează în momentul de față la 9 %¹⁴. Dacă resursele Fondului nu sunt suficiente, bugetul UE va furniza fondurile necesare. Activele fondului sunt gestionate de BEI.

2.4 Operațiuni de finanțare derulate de Banca Europeană de Investiții („BEI”) și de Fondul European de Investiții („FEI”) în statele membre, acoperite de garanții ale UE - Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)

Fondul european pentru investiții strategice (FEIS) este elementul central al Planului de investiții pentru Europa, care vizează stimularea creșterii economice pe termen lung și a competitivității în Uniunea Europeană.

Garanția UE¹⁵ acoperă operațiunile de finanțare și de investiții semnate de BEI în cadrul părții principale a componentei pentru infrastructură și inovare („IIW”) și de FEI în cadrul componentei pentru IMM-uri („SMEW”) și al subcomponentei de investiții pentru IMM-uri/MidCap a IIW. O parte a totalității operațiunilor FEIS este acoperită de această garanție a UE, iar o altă parte este realizată de Grupul BEI pe propriul risc¹⁶.

BEI și FEI sunt responsabile de evaluarea și monitorizarea riscurilor operațiunilor individuale, ele prezentând rapoarte în acest sens Comisiei și Curții de Conturi Europene.

Fondul de garantare al Fondului european pentru investiții strategice (FG FEIS)¹⁷

Conform articolului 12 din Regulamentul FEIS, FG FEIS trebuie să constituie o rezervă de lichiditate din care urmează să fie plătită BEI în cazul unei cereri de executare a garanției UE. În conformitate cu Acordul FEIS dintre UE și BEI, cererile de executare sunt plătite de FG FEIS atunci când quantumul lor depășește fondurile aflate la dispoziția BEI în contul FEIS. Contul FEIS, gestionat de BEI, a fost instituit în vederea colectării veniturilor și a sumelor recuperate ale UE provenite din operațiunile FEIS acoperite de garanția UE și, în măsura în care soldul disponibil permite acest lucru, în vederea plății cererilor de executare a garanției UE.

Fondul de garantare trebuie menținut la un anumit procent¹⁸ (quantumul-țintă) din quantumul total al obligațiilor în cadrul garanției UE, în prezent de 35 %. Astfel, rezerva de lichiditate are rolul de a oferi o marjă de siguranță adecvată care să evite expunerea bugetului Uniunii la cereri neașteptate de executare a garanției, care ar putea avea ca efect reduceri de cheltuieli sau modificări ale bugetului. Prin urmare, aceasta contribuie la predictibilitatea cadrului bugetar.

¹⁴ Pentru un raport detaliat privind funcționarea fondului și rata-țintă de provizionare, a se consulta COM(2014) 214 final din 8.4.2014 și documentul de lucru al serviciilor Comisiei de însoțire (2014)129 final.

¹⁵ Valoarea garanției UE a fost majorată prin Amendamentul FEIS 2.0 de la 16 miliarde EUR la 26 de miliarde EUR.

¹⁶ Valoarea garanției Grupului BEI a fost majorată prin Amendamentul FEIS 2.0 de la 5 miliarde EUR la 7,5 miliarde EUR.

¹⁷ Pentru mai multe informații privind gestionarea Fondului de garantare al FEIS, a se vedea COM(2019) 244 final din 28.5.2019.

¹⁸ Quantumul-țintă a fost inițial stabilit prin articolul 12 alineatul (5) din Regulamentul FEIS la 50 % din totalul obligațiilor aferente garanției UE. Odată cu intrarea în vigoare a Regulamentului FEIS 2.0, quantumul-țintă este stabilit la 35 % din totalul obligațiilor aferente garanției UE.

FG FEIS este alimentat în mod progresiv, ținându-se cont de creșterea expunerii asumate de garanția UE.

Conform articolului 12 alineatul (4) din Regulamentul FEIS, resursele FG FEIS sunt gestionate direct de Comisie și sunt investite în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare, respectându-se normele prudențiale corespunzătoare.

BEI și FEI sunt responsabile cu evaluarea și monitorizarea riscului fiecărei operațiuni în parte garantate prin garanția UE. Pe baza acestor informații și a unor ipoteze coerente și prudente privind activitatea viitoare, Comisia asigură caracterul adecvat al cuantumului-țintă și al nivelului FG FEIS care face obiectul analizei. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul FEIS, BEI și FEI au înaintat un raport Comisiei și Curții de Conturi Europene în martie 2019.

În temeiul articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul FEIS, raportul anual al BEI către Parlamentul European și Consiliu conține informații specifice cu privire la riscul agregat asociat operațiunilor de finanțare și de investiții desfășurate în cadrul FEIS, precum și cu privire la cererile de executare a garanției.

2.5 Mecanisme de gestionare a crizelor care nu sunt acoperite de la bugetul UE

Ca răspuns la situația de criză, au mai fost create alte câteva mecanisme, care însă **nu** implică niciun risc pentru bugetul UE și care sunt menționate mai jos numai din motive de exhaustivitate:

- *mecanismul de împrumut pentru Grecia*¹⁹, care este finanțat prin intermediul împrumuturilor bilaterale acordate Greciei de alte state membre din zona euro și administrate centralizat de Comisie.

- *Fondul european de stabilitate financiară (FESF)*²⁰: FESF a fost creat de statele membre din zona euro ca un mecanism de salvare temporar în iunie 2010, pentru a furniza asistență financiară statelor membre din zona euro în cadrul unui program de ajustare macroeconomică. Tratatul prin care se instituie un mecanism de salvare permanent, Mecanismul european de stabilitate (MES), a intrat în vigoare la 27 septembrie 2012. Începând de la 1 iulie 2013, FESF își continuă programele în curs pentru Grecia (împreună cu FMI și anumite state membre), precum și pentru Irlanda și Portugalia (împreună cu FMI, anumite state membre și UE/MESF)²¹, dar nu mai este implicat în noi programe de finanțare sau acorduri privind planuri de împrumut.

- *Mecanismul european de stabilitate (MES)*²²: MES este o componentă importantă a strategiei cuprinzătoare a UE concepută pentru a proteja stabilitatea financiară în zona euro prin furnizarea de asistență financiară statelor membre din zona euro care se confruntă cu dificultăți de finanțare sau sunt amenințate de astfel de dificultăți. MES este o organizație interguvernamentală instituită în temeiul dreptului internațional public, cu sediul la Luxemburg, care are o capacitate efectivă de creditare de 500 de miliarde EUR.

¹⁹ Despre Mecanismul de împrumut pentru Grecia: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-financial-assistance_ro

²⁰ Despre FESF: <http://www.efsf.europa.eu>.

²¹ Împrumuturile acordate în cadrul UE/MESF sunt garantate de bugetul UE.

²² Despre MES: <http://esm.europa.eu>.

3. EVOLUȚIA OPERAȚIUNILOR GARANTATE

Prezenta secțiune prezintă evoluția operațiunilor garantate, întâi a celor gestionate direct de Comisie și apoi a celor gestionate de BEI.

Tabelul 1: Totalul sumelor de rambursat acoperite de la bugetul UE la 31 decembrie 2018 (în milioane EUR)

	Capital de rambursat	Dobânzi acumulate	Total	%
State membre*				
Euratom	152,9	0,5	153,4	0,2 %
BDP	1 700,0	33,9	1 733,9	2,1 %
BEI	1 141,0	9,0	1 150,0	1,4 %
MESF	46 800,0	600,0	47 400,0	57,5 %
Subtotal state membre**	49 793,9	643,3	50 437,2	61,2 %
Țări terțe***				
AMF	4 360,7	26,8	4 387,6	5,3 %
Euratom	100,0	0,5	100,5	0,1 %
BEI****	27 395,2	147,6	27 542,8	33,4 %
Subtotal țări terțe	31 855,9	174,9	32 030,9	38,8 %
Total	81 649,9	818,2	82 468,1	100 %

* Acest risc este acoperit direct de la bugetul UE. Sunt incluse și împrumuturile Euratom și BEI acordate statelor membre înainte de aderarea lor la UE.

** Aceste cifre nu includ operațiunile FEIS, pentru care a fost deja plătită suma de 15,8 miliarde EUR la data raportării.

*** Riscul acoperit de fond este limitat la 18 miliarde EUR din cauza limitărilor garanțiilor acordate BEI în cadrul fiecăruia dintre mandatele de acordare a împrumuturilor externe (ELM) (a se vedea secțiunea 2.1.3 - Garanții acordate BEI, din documentul de lucru al serviciilor Comisiei de însoțire).

**** Sunt incluse împrumuturile transferate UE prin subrogare în urma nerambursării de către Siria și Enfidha (Tunisia) a împrumuturilor BEI (sumă: 502,02 milioane EUR incluzând capital de rambursat, dobânzi acumulate și penalități). Aceste împrumuturi au fost depreciate complet în situațiile financiare ale UE pentru 2015, 2016, 2017 și 2018.

Tabelele A1, A2a, A2b și A3 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei furnizează informații mai detaliate cu privire la aceste sume de rambursat, în special în ceea ce privește plafoanele, sumele plătite sau ratele de garantare.

3.1 Operațiuni gestionate direct de Comisie

Comisia acordă sprijin financiar țărilor terțe și statelor membre sub forma unor împrumuturi bilaterale finanțate de pe piețele de capital și beneficiind de garanția bugetului UE, în temeiul unor acte juridice ale Consiliului sau ale Consiliului și ale Parlamentului European, în funcție de obiectivele urmărite. Coerența dintre sprijinul financiar acordat țărilor terțe și obiectivele generale ale politicii de acțiune externă a UE este asigurată de Comisie și de Înalțul Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, asistat de Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE).

Prin urmare, pentru a finanța activitățile de creditare decise de Consiliu, Comisia este împuternicită să contracteze împrumuturi pe piețele de capital atât în numele Uniunii Europene, cât și în numele Euratom. Activitățile de împrumut și de creditare sunt realizate ca operațiuni „back-to-back”, ceea ce garantează faptul că bugetul UE nu își asumă niciun risc legat de rata dobânzii sau de cursul de schimb. Împrumuturile scadente corespund creditelor scadente.

Tabelul 1b Operațiuni ale UE în 2018 (în milioane EUR)

Instrument	Beneficiar (tranza din rată)	Data plății	Scadență	Cuantum	Total per program
MESF	Irlanda - a doua prelungire	6.2.2018	4.4.2025	2 400	4 500
		6.3.2018	4.4.2033	1 000	
	Irlanda - a treia prelungire	29.6.2018	4.4.2033	500	
	Portugalia - a doua prelungire	29.6.2018	4.4.2033	600	
Euratom	Energoatom (Ucraina) - a doua rată	6.7.2018	6.7.2028	50	50
AMF	Georgia AMF II - prima rată	11.12.2018	4.4.2033	15	515
	Ucraina AMF IV - prima rată	11.12.2018	4.4.2033	500	
Total					5 065

Tabelul 2: Noi operațiuni de împrumut și de creditare (garantate de bugetul Uniunii) planificate pentru 2019 și 2020 (în milioane EUR)

Instrument	2019	2020
A. Operațiuni de împrumut și de creditare ale Uniunii și Euratom cu garanție de la bugetul Uniunii		
1. Asistență macrofinanciară din partea Uniunii pentru țări terțe (AMF)		
<i>Operațiuni decise sau programate:</i>		
Georgia II	20	
Iordania II	100	
Moldova	20	40
Tunisia II	150	150
Ucraina IV	500	
Subtotal AMF	790	190
2. Împrumuturi Euratom	100	100
3. Balanța de plăți	0	0
4. Mecanismul european de stabilizare financiară (MESF)	0	0
Subtotal A	890	290
B. Împrumuturi ale Băncii Europene de Investiții cu garanție de la bugetul Uniunii		
1. Țări aflate în faza de preaderare	1 200	1 490
2. Țări vizate de politica de vecinătate și de parteneriat	2 523	2 749
3. Asia și America Latină	559	623
4. Republica Africa de Sud	78	79
Subtotal B	4 359	4 940
Total general	5 249	5 230

3.1.1 Mecanismul european de stabilizare financiară (MESF)

În concluziile sale din 9-10 mai 2010, Consiliul ECOFIN a prevăzut un volum de 60 de miliarde EUR²³ pentru mecanism. În plus, statele membre din zona euro s-au declarat dispuse să suplimenteze aceste resurse, dacă este necesar. Articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 407/2010 al Consiliului²⁴ limitează suma rămasă de rambursat din împrumuturile sau liniile de credit care urmează a fi acordate statelor membre la marja disponibilă în cadrul plafonului resurselor proprii pentru creditele de plată.

Ca urmare a deciziilor Consiliului de a acorda asistență financiară din partea Uniunii pentru Irlanda²⁵ (până la 22,5 miliarde EUR) și pentru Portugalia²⁶ (până la 26 de miliarde EUR), plățile s-au ridicat la 22,5 miliarde EUR pentru Irlanda și la 24,3 miliarde EUR pentru Portugalia (restul de 1,7 miliarde EUR nu au fost solicitate de guvernul portughez). În consecință, MESF dispune încă de o capacitate de 13,2 miliarde EUR pentru a oferi asistență suplimentară, dacă va fi necesar.

²³ Cf. comunicatul de presă privind reuniunea extraordinară a Consiliului Ecofin, 9-10 mai 2010 (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf).

²⁴ Regulamentul (UE) nr. 407/2010 al Consiliului din 11 mai 2010 de instituire a unui mecanism european de stabilizare financiară (JO L 118, 12.5.2010, p. 1).

²⁵ Decizia de punere în aplicare 2011/77/UE a Consiliului din 7 decembrie 2010 privind acordarea de asistență financiară din partea Uniunii pentru Irlanda (JO L 30, 4.2.2011, p. 348).

²⁶ Decizia de punere în aplicare 2011/344/UE a Consiliului din 30 mai 2011 privind acordarea de asistență financiară din partea Uniunii pentru Portugalia (JO L 159, 17.6.2011, p. 88); a se vedea și rectificarea (JO L 178, 10.7.2012, p. 15).

În aprilie 2013, Eurogrup/ECOFIN a decis să majoreze scadența medie ponderată maximă a împrumuturilor MESF de la 12,5 la 19,5 ani, oferind astfel țărilor beneficiare opțiunea de a solicita prelungirea scadențelor împrumuturilor până în 2026 (tranșă cu tranșă).

Evoluții în 2018

Irlanda

La data de 27 noiembrie 2017, a fost primită o cerere din partea Irlandei de prelungire a împrumutului MESF de 3,4 miliarde EUR plătit acestei țări în martie 2011, a cărei scadență era la 4 aprilie 2018. Împrumutul a fost refinanțat în cursul primului trimestru al anului 2018 prin două operațiuni cu scadențe în aprilie 2025 (2,4 miliarde EUR) și aprilie 2033 (1 miliard EUR).

De asemenea, în al doilea trimestru al anului 2018, s-a primit încă o cerere din partea Irlandei de prelungire a împrumutului MESF de 500 de milioane EUR plătit acestei țări în octombrie 2011, a cărei scadență era la 4 octombrie 2018. Împrumutul a fost refinanțat în iunie 2018 prin majorarea obligațiunii existente cu scadența în aprilie 2033 (500 de milioane EUR).

În urma prelungirii scadențelor cu 7 ani (2,4 miliarde EUR) și cu 15 ani (1,5 miliarde EUR) în primul trimestru al anului 2018 și în cel de-al doilea trimestru al anului 2018, scadența medie ponderată a împrumuturilor MESF pentru Irlanda este în prezent de 17,1 ani.

Portugalia

În al doilea trimestru al anului 2018, s-a primit o cerere din partea Portugaliei de prelungire a împrumutului MESF de 600 de milioane EUR plătit acestei țări în octombrie 2011, a cărei scadență era la 4 octombrie 2018. Împrumutul a fost refinanțat în iunie 2018 prin majorarea obligațiunii existente cu scadența în aprilie 2033 (600 de milioane EUR).

În urma prelungirii cu 15 ani (600 de milioane EUR) în al doilea trimestru al anului 2018, scadența medie ponderată a împrumuturilor MESF acordate Portugaliei este în prezent de 15,3 ani.

3.1.2 Mecanismul de asistență pentru balanța de plăți (BDP)

Asistența financiară pe termen mediu din partea UE acordată în cadrul mecanismului de asistență BDP a fost reactivată la sfârșitul anului 2008 pentru a ajuta Ungaria și, ulterior, Letonia și România în efortul de refacere a încrederii pieței, angajamentul total ridicându-se la 14,6 miliarde EUR, din care au fost plătite 13,4 miliarde EUR.

Evoluții în 2018

România a rambursat două tranșe din împrumut, de 1,2 miliarde EUR în aprilie 2018 și respectiv de 150 de milioane EUR în octombrie 2018. Astfel, în 2018, suma rămasă de rambursat din împrumuturile BDP a scăzut de la 3,05 miliarde EUR la 1,7 miliarde EUR.

La 31 decembrie 2018, mecanismul de asistență BDP dispunea încă de o capacitate de 48,3 miliarde EUR, din plafonul global de 50 de miliarde EUR, pentru a oferi asistență suplimentară, în caz de necesitate.

3.1.3 Împrumuturi de asistență macrofinanciară (AMF)

Ca regulă generală, deciziile AMF sunt luate de Parlamentul European și de Consiliu (articolul 212 din TFUE). Cu toate acestea, Consiliul poate adopta decizia pe baza unei propuneri prezentate de Comisie, în cazul în care situația dintr-o țară terță impune acordarea unei asistențe financiare urgente (articolul 213 din TFUE). Această procedură a fost utilizată în cazul celui de-al doilea pachet AMF pentru Ucraina în 2014.

Evoluții în 2018

Georgia

La 18 aprilie 2018, Parlamentul European și Consiliul au decis să acorde AMF suplimentară de până la 45 de milioane EUR Georgiei (AMF II), constând într-un element de grant de 10 milioane EUR și un împrumut de 35 de milioane EUR²⁷.

Prima tranșă din împrumut, de 15 milioane EUR (din cele 35 de milioane EUR prevăzute de decizie), din al doilea program pentru Georgia (AMF II) a fost plătită

în decembrie 2018.

Ucraina

La 4 iulie 2018, Parlamentul European și Consiliul au decis să acorde AMF suplimentară de până la 1 miliard EUR Ucrainei (AMF IV), constând în două tranșe de 500 de milioane EUR fiecare, cu scopul de a sprijini stabilizarea economică și agenda substanțială de reforme ale Ucrainei²⁸.

Prima tranșă de 500 de milioane EUR din al patrulea program pentru Ucraina (AMF IV) a fost plătită în decembrie 2018.

Republica Moldova

La 13 septembrie 2017, Parlamentul European și Consiliul au decis acordarea unei asistențe macrofinanciare suplimentare Republicii Moldova, în valoare de 100 de milioane EUR (până la 60 de milioane EUR sub formă de împrumuturi și până la 40 de milioane EUR sub formă de granturi)²⁹.

Această operațiune este în prezent suspendată din cauza nerespectării condițiilor prealabile de natură politică.

Informații suplimentare

În ceea ce privește sumele de rambursat, au fost plătite 55,73 milioane EUR de către țările beneficiare: Albania (1,8 milioane EUR), Bosnia și Herțegovina (4 milioane EUR),

²⁷ Decizia (UE) 2018/598 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 aprilie 2018 de acordare a unei asistențe macrofinanciare suplimentare Georgiei (JO L 103, 23.4.2018, p. 8).

²⁸ Decizia (UE) 2018/947 a Parlamentului European și a Consiliului din 4 iulie 2018 de acordare a unei asistențe macrofinanciare suplimentare Ucrainei (JO L 171, 6.7.2018, p. 11).

²⁹ Decizia (UE) 2017/1565 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2017 privind acordarea unei asistențe macrofinanciare Republicii Moldova (JO L 242, 20.9.2017, p. 14).

Macedonia de Nord (5,6 milioane EUR), Muntenegru (1,10 milioane EUR) și Serbia (43,23 milioane EUR).

Cuantumul rămas de rambursat din împrumuturile AMF a crescut de la 3,9 miliarde EUR la 4,4 miliarde EUR între 31 decembrie 2017 și 31 decembrie 2018. Împrumuturile pentru Ucraina reprezintă 76 % din totalul expunerii AMF.

3.1.4 Împrumuturi Euratom

Împrumuturile Euratom acordate statelor membre sau anumitor țări terțe eligibile (în prezent Federația Rusă, Armenia, Ucraina) au un plafon de 4 miliarde EUR, din care s-au plătit deja aproximativ 92 %. Din cele 4 miliarde EUR aprobate prin decizie rămân 326 de milioane EUR.

Ucraina

A fost acordat, prin Decizia COM din 24.6.2013³⁰, un împrumut de 300 de milioane EUR pentru Ucraina, dedicat îmbunătățirii securității instalațiilor nucleare existente. Împrumutul este acordat în strânsă cooperare cu BERD, care furnizează în paralel încă 300 de milioane EUR.

Aceste împrumuturi beneficiază de garanții de stat care acoperă 100 % din sumele rămase de rambursat la sfârșitul anului. Prima tranșă Euratom de 50 de milioane EUR a fost plătită în mai 2017, iar a doua tranșă Euratom de 50 de milioane EUR a fost plătită în iunie 2018.

Bulgaria și România

Un împrumut în cuantum de 212, 5 milioane EUR a fost acordat Bulgariei sub forma unui mecanism financiar multivalutar pentru modernizarea centralei nucleare de la Kozloduy (unitățile 5 și 6). Acordul de împrumut încheiat între Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și AEZ „Kozloduy” EAD a fost semnat la 29 mai 2000. La 31 decembrie 2018, suma rămasă de plată era de 33,8 milioane EUR.

A fost acordat României un împrumut de 223,5 milioane EUR sub forma unui mecanism multivalutar pentru finalizarea unității 2 a centralei nucleare de la Cernavodă. Acordul de împrumut încheiat între Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Societatea Națională Nuclearelectrică S.A. a fost semnat la 11 iunie 2004. La 31 decembrie 2018, suma rămasă de plată era de 119,1 milioane EUR.

De la 1 ianuarie 2007, când Bulgaria și România au devenit state membre, riscul rămas aferent acestor operațiuni a încetat să mai fie acoperit de Fondul de garantare pentru acțiuni externe, începând să fie acoperit direct de la bugetul UE.

3.2 Evoluția operațiunilor de finanțare externă ale BEI

Evoluții în 2018

În temeiul mandatului BEI pentru ELM pentru perioada 2014-2020, la 31 decembrie 2018 au fost semnate acorduri de împrumut în valoare totală de 17,64 miliarde EUR, din care au fost plătite până la acea dată numai 5,77 miliarde EUR, capitalul de rambursat ridicându-se la 5,41

³⁰ C(2013) 3496.

miliarde EUR (a se vedea tabelul A3 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei). Pentru mai multe informații privind țările acoperite de mandatele BEI, a se vedea tabelele A1, A3 și A4 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei.

Pentru mandatele anterioare ale BEI de acordare a împrumuturilor externe, a se vedea tabelul A3 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei.

Nerambursarea împrumuturilor și a dobânzilor de către guvernul sirian a continuat în 2018. BEI a activat Fondul de garantare pentru acoperirea acestor nerambursări (a se vedea punctul 5.2 de mai jos).

În tabelul 1 figurează sumele rămase de rambursat la 31 decembrie 2018 pentru mecanismele menționate în prezenta secțiune.

4. RISCURI ACOPERITE DE LA BUGETUL UE

4.1 Definiția riscului

Riscul suportat de la bugetul UE rezultă din capitalul și dobânzile datorate aferente operațiunilor garantate.

În sensul prezentului raport, se utilizează două metode pentru evaluarea riscurilor suportate de la bugetul UE (fie direct, fie indirect, prin intermediul fondului):

- „riscul total acoperit” se bazează pe quantumul total al capitalului rămas de rambursat pentru operațiunile vizate la o anumită dată, inclusiv dobânzile acumulate³¹.
- Abordarea bugetară definită drept „riscul anual suportat de la bugetul UE” se bazează pe calculul sumei maxime corespunzătoare plăților anuale scadente pe care UE ar trebui să o plătească în cursul unui exercițiu financiar, presupunând că toate împrumuturile garantate ar fi în situație de nerambursare³².

4.2 Componenta riscului total

Până în 2010, riscul maxim în ceea ce privește totalul sumelor de rambursat acoperite de la buget a fost legat în principal de împrumuturile acordate țărilor terțe. Începând din 2011, criza financiară a afectat puternic finanțele publice ale statelor membre, ceea ce a condus la o creștere a activității de creditare a UE pentru a răspunde nevoilor statelor membre de finanțare a datoriei suverane.

În consecință, compoziția riscului s-a modificat. La 31 decembrie 2018, 61,2 % din totalul sumei de rambursat³³ avea legătură cu operațiuni de împrumut asociate cu împrumuturile acordate statelor membre, acoperite direct de la bugetul UE (în comparație cu 45 % la 31.12.2010).

³¹ A se vedea tabelul 1 din raport.

³² În scopul acestui calcul, se presupune că împrumuturile nerambursate la termen nu devin exigibile anticipat, adică se iau în considerare numai sumele scadente (a se vedea tabelele 2 și 3 din raport și tabelul A4 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei).

³³ A se vedea tabelul 1.

4.3 Riscul anual acoperit de la bugetul UE

În ceea ce privește împrumuturile în curs la 31 decembrie 2018 (a se vedea tabelul 1 de mai sus), cuantumul maxim pe care UE ar trebui să îl plătească în decursul anului 2019 (direct și prin intermediul Fondului) – *presupunând* că *toate* împrumuturile garantate ar fi în situație de nerambursare – este de 6 337 de milioane EUR. Această sumă reprezintă plățile de capital și de dobânzi din împrumuturile garantate care au scadența în cursul anului 2019, presupunând că împrumuturile nerambursate la termen nu devin exigibile anticipat (pentru detalii, a se vedea tabelul A4 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei).

4.3.1 *Expunerea față de statele membre*

În 2019, UE va suporta un risc anual maxim aferent operațiunilor cu statele membre de 2 953,1 milioane EUR (46,6 % din riscul anual total). Acest risc se referă la:

- a) împrumuturile BEI și/sau Euratom acordate înainte de aderarea statelor membre la UE;
- b) împrumuturile acordate în cadrul mecanismului BDP și
- c) împrumuturile acordate în cadrul MESF.

Tabelul 2: Clasamentul statelor membre în funcție de riscul anual suportat de la bugetul UE în anul 2019 (milioane EUR)

Clasament	Țara	Împrumuturi	Riscul anual maxim	Ponderea țării în raport cu riscul anual aferent statelor membre	Ponderea țării în raport cu riscul anual total în 2019 (aferent statelor membre și țărilor terțe)
1	România	a+b)	1 188,58	40,2 %	18,8 %
2	Portugalia	c)	584,84	19,8 %	9,2 %
3	Letonia	a+b)	524,04	17,7 %	8,3 %
4	Irlanda	c)	518,98	17,6 %	8,2 %
5	Bulgaria	a)	54,85	1,9 %	0,9 %
6	Croația	a)	34,11	1,2 %	0,5 %
7	Polonia	a)	18,90	0,6 %	0,3 %
8	Slovacia	a)	13,40	0,5 %	0,2 %
9	Republica Cehă	a)	12,62	0,4 %	0,2 %
10	Lituania	a)	2,74	0,1 %	0,0 %
Total			2 953,1	100,0 %	46,6 %

4.3.2 Expunerea față de țări terțe

În 2019, Fondul va suporta un risc anual maxim aferent expunerii față de țări terțe de 3 383,8 milioane EUR (53,4 % din riscul anual total). Riscul aferent țărilor terțe se referă la împrumuturile acordate de BEI, împrumuturile AMF și Euratom (mai multe detalii sunt incluse în tabelul A2b din documentul de lucru al serviciilor Comisiei). Fondul acoperă împrumuturile garantate acordate țărilor terțe, cu scadențe până în 2042.

Primele zece țări (din 46 de țări terțe) cu cele mai mari sume de rambursat care ajung la scadență în 2019 sunt enumerate mai jos. Acestea reprezintă 2 864,50 milioane EUR sau 84,7 % din riscul anual aferent țărilor terțe suportat de fond pentru anul 2019. Situația economică din aceste țări este analizată și comentată la punctul 3 din documentul de lucru al serviciilor Comisiei. Bonitatea evaluată de către agențiile de rating este, de asemenea, indicată în tabelul pentru fiecare țară.

Tabelul 3: Clasamentul celor **10 țări terțe** care prezintă cea mai mare expunere în funcție de riscul anual suportat de la bugetul UE în anul 2019 (milioane EUR)

Clasament	Țara	Riscul anual maxim	Ponderea țării în raport cu riscul anual aferent țărilor terțe	Ponderea țării în raport cu riscul anual total în 2019 (aferent statelor membre și țărilor terțe)
1	Turcia	977,50	28,9 %	15,4 %
2	Egipt	739,28	21,8 %	11,7 %
3	Tunisia	279,98	8,3 %	4,4 %
4	Maroc	260,06	7,7 %	4,1 %
5	Serbia	187,00	5,5 %	3,0 %
6	Ucraina	161,05	4,8 %	2,5 %
7	Bosnia și Herțegovina	73,41	2,2 %	1,2 %
8	Liban	64,53	1,9 %	1,0 %
9	Africa de Sud	62,76	1,9 %	1,0 %
10	Panama	58,94	1,7 %	0,9 %
Total (primele 10)		2 864,50	84,7 %	45,2 %

5. ACTIVAREA ȘI PLATA GARANȚILOR

5.1 Serviciul datoriei care nu este acoperit din Fondul de garantare pentru acțiuni externe (împrumuturi Euratom acordate statelor membre, MESF și BDP)

La articolul 323 din TFUE se prevede că se „asigură disponibilitatea mijloacelor financiare care permit Uniunii să își îndeplinească obligațiile juridice față de terți”. În consecință, cadrul legislativ și procedurile UE existente asigură că statele membre pun în mod obligatoriu la dispoziția bugetului UE mijloacele financiare necesare Uniunii pentru a-și îndeplini întotdeauna obligațiile juridice.

UE dispune astfel de mai multe straturi de mecanisme de siguranță foarte solide pentru a asigura că își va rambursa întotdeauna la timp și integral propriii creditori. Fiecare dintre principalele mecanisme de siguranță în sine ar fi suficient pentru a asigura rambursările.

5.1.1 Plăți din resurse în numerar

Bugetul UE acoperă provizoriu serviciul datoriei la datele scadente în cazul în care un debitor nu rambursează la timp împrumutul acordat de UE. Comisia recurge la resursele sale în numerar pentru a evita întârzierile și orice costuri aferente serviciului propriilor operațiuni de împrumut³⁴.

Ținând cont de faptul că majoritatea cheltuielilor sunt efectuate în cursul primului trimestru al fiecărui an, rambursarea datoriei este structurată pentru lunile următoare și pentru începutul fiecărei luni, când soldurile de numerar sunt cele mai ridicate.

5.1.2. Plăți de la bugetul UE

În caz de neplată de către un stat membru³⁵ și dacă resursele proprii ale UE sunt insuficiente, Comisia poate utiliza resursele disponibile în bugetul UE și poate acorda prioritate rambursării datoriei față de alte cheltuieli neobligatorii. În conformitate cu articolul 14 alineatul (4) din Regulamentul nr. 609/2014 al Consiliului, în cazul în care acest lucru se dovedește a fi insuficient, legislația UE obligă statele membre să furnizeze contribuțiile suplimentare necesare pentru a rambursa datoria și a echilibra bugetul, până la un plafon de 1,20 % din VNB-ul UE. Dacă este necesar, legislația UE permite statelor membre să contribuie în mod independent de cota lor la bugetul UE.

Deoarece nu au existat cazuri de nerambursare din partea statelor membre în cursul anului 2018, nu a fost solicitat niciun credit.

5.2 Activarea Fondului de garantare pentru acțiuni externe și recuperări (ELM, împrumuturi AMF și Euratom acordate țărilor terțe)

În caz de întârziere a plății de către un beneficiar al unui împrumut către o țară terță acordat sau garantat de UE, se recurge la Fondul de garantare pentru acoperirea neplății în termen de trei luni de la momentul cererii.

Pentru împrumuturile ELM, sumele solicitate de BEI sunt retrase din contul Fondului de garantare după autorizarea de către serviciile Comisiei. Atunci când UE efectuează o plată în virtutea garanției UE, ea se subrogă în drepturile și căile de atac ale BEI³⁶. În ceea ce privește împrumuturile Euratom și AMF, în cazul în care întârzierea de plată ajunge la trei luni de la data scadenței, Comisia recurge la fond pentru acoperirea neplății³⁷ și refacerea trezoreriei.

³⁴ A se vedea articolul 14 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 609/2014 al Consiliului din 26 mai 2014 privind metodele și procedura de punere la dispoziție a resurselor proprii tradiționale și a resurselor proprii bazate pe TVA și pe VNB și privind măsurile pentru a răspunde necesităților trezoreriei (JO L 168, 7.6.2014, p. 39).

³⁵ Articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 609/2014.

³⁶ A se vedea articolul 8 alineatul (7) din Decizia nr. 466/2014/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 aprilie 2014 de acordare a unei garanții a UE Băncii Europene de Investiții pentru pierderile rezultate din operațiuni de finanțare care sprijină proiecte de investiții în afara Uniunii (JO L 135, 8.5.2014, p. 1), modificată prin Decizia (UE) 2018/412 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 martie 2018 de modificare a Deciziei nr. 466/2014/UE de acordare a unei garanții a UE Băncii Europene de Investiții pentru pierderile rezultate din operațiuni de finanțare care sprijină proiecte de investiții în afara Uniunii (JO L 76, 19.3.2018, p. 30).

³⁷ Cu excepția Bulgariei și a României, cărora li s-au acordat împrumuturi Euratom înainte de aderarea la Uniune. Împrumuturile (și garanțiile la împrumuturi) acordate țărilor în curs de aderare au fost acoperite

În contextul ELM, procedurile de recuperare a sumelor subrogate sunt derulate de BEI în numele UE³⁸.

Împrumuturi acordate de BEI pentru proiecte în Siria

Începând din decembrie 2011, BEI a înregistrat cazuri de neplată a anumitor dobânzi și de nerambursări de împrumuturi din partea guvernului sirian. Întrucât cererile de plată oficiale au rămas fără răspuns, BEI a început să facă apel la Fondul de garantare în mai 2012. Evoluția utilizării resurselor fondului corespunzând împrumuturilor nerambursate de Siria este prezentată în tabelul 4a.

Tabelul 4a: Utilizarea resurselor Fondului de garantare din cauza împrumuturilor nerambursate de Siria (în milioane EUR)

Anul (retragerii din contul FG)	Numărul cererilor plătite	Cuantumul ratelor scadente	Penalizări și dobânzi acumulate ³⁹	Cuantumul recuperat	Total
2012	2	24,0	0,0	2,1	21,8
2013	8	59,3	1,4	0,0	60,7
2014	8	58,7	1,5	0,0	60,2
2015	8	58,7	1,5	0,0	60,2
2016	12	103,8	2,4	0,0	106,2
2017	13	56,1	0,2	0,0	56,3
2018	12	55,7	0,1	0,0	55,7
Total	63	416,17	7,03	2,1	421,1

La 31 decembrie 2018, totalul capitalului de rambursat aferent împrumuturilor garantate acordate Siriei se ridică la 555 de milioane EUR reprezentând principalul⁴⁰, ultima scadență a împrumutului fiind în 2030.

TAV Tunisie S.A. (Aeroportul Enfidha)

din fond până la data aderării. De la această dată, cele rămase de rambursat au încetat să mai fie acțiuni externe ale Uniunii și sunt, prin urmare, acoperite direct de la bugetul UE.

³⁸ Pentru informații suplimentare privind procedurile de recuperare, a se vedea și Acordul de recuperare semnat la 3 octombrie 2018 între Uniunea Europeană și Banca Europeană de Investiții, care reglementează modalitățile și procedurile de recuperare a plăților efectuate de UE în temeiul garanțiilor pe care le-a acordat Băncii Europene de Investiții pentru pierderile rezultate din operațiuni de finanțare care sprijină proiecte de investiții în afara UE.

³⁹ Penalizările și dobânzile acumulate sunt solicitate de BEI numai la a doua cerere de plată din fiecare împrumut individual și încep să curgă de la data neplății până la data plății de către Fondul de garantare.

⁴⁰ Acesta include cuantumul de 375,39 milioane EUR (principal) deja solicitat de BEI până la 31.12.2018.

În 2016, BEI a făcut apel la garanția UE în cadrul mandatului de acordare a împrumuturilor externe în legătură cu un împrumut acordat TAV Tunisie S.A. (Aeroportul Enfidha).

La 15 ianuarie 2018, cuantumul de 0,14 milioane EUR recuperat de la aeroportul din Enfidha a fost creditat în Fondul de garantare pentru acțiuni externe. Acest cuantum fusese deja recunoscut ca activ (creanță) în bilanțul din 31 decembrie 2017.

Utilizarea resurselor fondului corespunzând împrumutului nerambursat de TAV Tunisie S.A. (Aeroportul Enfidha) este prezentată în tabelul 4b.

Tabelul 4b: Utilizarea Fondului de garantare în legătură cu TAV Tunisie S.A. (Aeroportul Enfidha) (în milioane EUR)

Anul retragerii	Numărul cererilor plătite	Cuantumul ratelor scadente	Penalizări și dobânzi acumulate ³²	Cuantumul recuperat	Total
2016	1	4,63	0,03	0,00	4,65
2017	3	30,16	0,01	0,00	30,17
2018	0	0,0	0,0	0,14	-0,14
Total	4	34,78	0,04	0,14	34,68

Evoluții ulterioare datei de 31 decembrie 2018 (până la 30 iunie 2019)

În februarie și martie 2019, o sumă totală de 10,6 milioane EUR a fost plătită în legătură cu două cereri efectuate ca urmare a nerespectării obligațiilor de plată de către Siria (3,2 milioane EUR și 7,4 milioane EUR incluzând penalitățile aplicate de BEI).

5.3 Evoluția fondului

Potrivit Regulamentului privind constituirea Fondului de garantare pentru acțiuni externe („Regulamentul privind Fondul de garantare”)⁴¹, nivelul corespunzător (cuantumul-țintă) este stabilit la 9 % din totalul obligațiilor de capital neachitate care decurg din fiecare operațiune, la care se adaugă dobânzi acumulate. Există un mecanism de provizionare pentru a se garanta că este atins cuantumul-țintă.

Pe baza mecanismului de provizionare, bugetul UE a transferat către fond 137,8 milioane EUR în februarie 2018, iar în februarie 2019, plata respectivă s-a ridicat la 103,2 milioane EUR.

La 31 decembrie 2018, activele nete⁴² ale fondului se ridicau la 2 608,84 milioane EUR. Prin urmare, întrucât activele nete ale fondului erau mai scăzute decât cuantumul-țintă⁴³

⁴¹ Regulamentul (CE, Euratom) nr. 480/2009 al Consiliului privind constituirea Fondului de garantare pentru acțiuni externe (JO L 145, 10.6.2009, p. 10), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2018/409 (JO L 76, 19.3.2018, p. 1).

⁴² Activele totale ale fondului, minus sumele de plată (BEI și audit).

(2,848.99 milioane EUR), Fondul de garantare va fi alimentat cu 240,15 milioane EUR în 2020.

Cu ocazia evaluării la jumătatea perioadei a mandatului BEI de acordare a împrumuturilor externe, ar trebui să se procedeze la o revizuire menită să evalueze principalii parametri ai fondului, în special cuantumul-țintă. Prin urmare, a fost efectuată o evaluare a Fondului de garantare de către un contractant extern, ținându-se seama de profilul de risc al fondului și de eficacitatea acestuia având în vedere evoluția finanțării externe acoperite de fond și a riscurilor aferente. Raportul a fost prezentat în august 2016 și principala concluzie a fost că cuantumul-țintă de 9 % este în continuare considerată optimă pentru nivelul actual de risc al portofoliului de împrumuturi, chiar și în cazul unor noi scăderi ale ratingului principalilor debitori. Prin urmare, cuantumul-țintă de 9 % rămâne neschimbat.

6. FONDUL EUROPEAN PENTRU INVESTIȚII STRATEGICE (FEIS)⁴⁴

Fondul de garantare al FEIS este alimentat în mod progresiv, ținându-se cont de creșterea expunerii asumate de garanția UE.

Conform articolului 12 alineatul (4) din Regulamentul FEIS, resursele FG FEIS sunt gestionate direct de Comisie și sunt investite în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare, respectându-se normele prudențiale corespunzătoare.

BEI și FEI sunt responsabile cu evaluarea și monitorizarea riscului fiecărei operațiuni în parte garantate prin garanția UE. Pe baza acestor informații și a unor ipoteze coerente și prudente privind activitatea viitoare, Comisia asigură caracterul adecvat al cuantumului-țintă și al nivelului FG FEIS care face obiectul analizei. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul FEIS, BEI și FEI au înaintat un raport Comisiei și Curții de Conturi Europene în martie 2019.

În temeiul articolului 16 alineatul (2) din Regulamentul FEIS, raportul anual al BEI către Parlamentul European și Consiliu conține informații specifice cu privire la riscul agregat asociat operațiunilor de finanțare și de investiții desfășurate în cadrul FEIS, precum și cu privire la cererile de executare a garanției.

Evoluții în 2018⁴⁵

⁴³ 9 % din 31 655,46 milioane EUR. Cuanumul-țintă se calculează prin aplicarea valorii de 9 % la obligațiile totale de capital neachitate decurgând din fiecare operațiune, la care se adaugă dobânzile acumulate (împrumuturi AMF, Euratom și BEI acordate unor țări terțe) și din care se scad împrumuturile subrogate la sfârșitul anului „n-1”.

⁴⁴ Regulamentul (UE) 2015/1017 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 iunie 2015 privind Fondul european pentru investiții strategice, Platforma europeană de consiliere în materie de investiții și Portalul european de proiecte de investiții și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 – Fondul european pentru investiții strategice („Regulamentul FEIS”) (JO L 169, 1.7.2015, p. 1). Regulamentul FEIS a fost modificat prin Regulamentul (UE) 2017/2396 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 decembrie 2017 în ceea ce privește prelungirea duratei Fondului european pentru investiții strategice și introducerea unor îmbunătățiri tehnice ale fondului și ale Platformei europene de consiliere în materie de investiții („Amendamentul FEIS 2.0”). Printre altele, Amendamentul FEIS 2.0 a majorat dimensiunea garanției UE și a ajustat rata-țintă. Acordul privind gestionarea FEIS și acordarea garanției UE („Acordul FEIS”) a fost semnat de Comisia Europeană și de Banca Europeană de Investiții („BEI”) la 22 iulie 2015 și a fost modificat și reformulat la 21 iulie 2016, 21 noiembrie 2017, 9 martie 2018 și în decembrie 2018.

La 31 decembrie 2018, totalul cumulat al împrumuturilor semnate în cadrul FEIS s-a ridicat la 53,6 miliarde EUR, acoperind 28 de state membre și fiind compus din 39,1 miliarde EUR semnate în cadrul componentei pentru inovare (IIW) (407 operațiuni) și din 14,5 miliarde EUR semnate în cadrul componentei pentru IMM-uri (SMEW) (470 de operațiuni). În general, acest lucru reprezintă o creștere semnificativă față de anul 2017, la sfârșitul căruia totalul împrumuturilor semnate s-a ridicat la 37,4 miliarde EUR.

La 31 decembrie 2018, soldul total al expunerii plătite acoperite de garanția UE s-a ridicat la aproape 15,8 miliarde EUR, față de 10,1 miliarde EUR în 2017.

Expunerea bugetului UE la eventuale plăți viitoare acoperite de garanția UE, legate de operațiuni semnate (plătite sau nu), s-a ridicat la 19,8 miliarde EUR.

La 31 decembrie 2018, expunerea garanției UE la operațiunile FEIS în curs plătite de Grupul BEI se ridica la 15,8 miliarde EUR, față de angajamentul juridic net disponibil⁴⁶ de 25,9 miliarde EUR garantat de UE. Cuantumul de 15,8 miliarde EUR este înregistrat ca datorie contingentă în notele la situațiile financiare ale UE pe 2018.

În cadrul componentei pentru infrastructură și inovare (IIW), soldul expunerilor plătite acoperite de garanția UE a fost de 14,8 miliarde EUR, din care 14,2 miliarde EUR pentru operațiunile de împrumut și 600 de milioane EUR pentru operațiunile legate de capital.

În 2018, operațiunile FEIS gestionate de BEI în cadrul componentei pentru infrastructură și inovare (IIW) au generat un venit net de 112,7 milioane EUR pentru UE. Din acest cuantum, o sumă netă de 38,9 milioane EUR⁴⁷ (la 31 decembrie 2018) de recuperat de Comisie de la BEI a fost înregistrată în situațiile financiare ale UE pe 2018.

La 31 decembrie 2018, în cadrul componentei pentru IMM-uri (SMEW), totalul expunerilor existente acoperite de garanția UE era de 995 de milioane EUR, din care 880 de milioane EUR pentru operațiunile de garantare și 115 milioane EUR pentru operațiunile de capital.

Pentru operațiunile FEIS din cadrul componentei pentru IMM-uri (SMEW), UE a suportat costuri de 30,3 milioane EUR în 2018. Din această sumă, taxele administrative ale FEI, în valoare de 21,9 milioane EUR, înregistrate în situațiile financiare ale UE pe 2018, se plătesc către FEI începând cu 30 iunie 2019.

La 31 decembrie 2018, activele totale ale FG FEIS⁴⁸ se ridicau la 5 452 de milioane EUR. Acestea se compuneau din portofoliul de titluri de investiții, repartizat după cum urmează: active disponibile pentru vânzare (5 000 de milioane EUR), o vânzare de USD în cadrul unui contract *forward* pe cursul de schimb cu o valoare actualizată netă pozitivă, clasificată drept active financiare la valoarea justă prin excedent și deficit (2 milioane EUR) și numerar și

⁴⁵ Informațiile aferente acestei secțiuni au fost extrase din Raportul Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Curtea de Conturi privind gestionarea Fondului de garantare al Fondului european pentru investiții strategice în 2018 – COM(2019) 244 final, 28.5.2019.

⁴⁶ Conform articolului 11 din Amendamentul FEIS 2.0, garanția UE nu trebuie să depășească, în niciun moment, valoarea de 26 de miliarde EUR și nu trebuie să depășească 16 miliarde EUR înainte de 6 iulie 2018. Cererile de executare și utilizarea garanției UE, precum și provizioanele pentru produsele de garanție de portofoliu în cadrul componentei pentru IMM-uri se deduc din cuantumul maxim al garanției UE.

⁴⁷ După deducerea costurilor de recuperare restante de 0,5 milioane EUR, care trebuie plătite BEI în 2019 pentru o operațiune aflată în stare de nerambursare.

⁴⁸ Situațiile financiare auditate ale Fondului de garantare al FEIS sunt prezentate în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește raportul FG FEIS – SWD (2019) 188.

echivalente de numerar (450 de milioane EUR).

Provizionarea Fondului de garantare FEIS

În 2018, a fost alocat un credit bugetar total de 2 069 de milioane EUR pentru provizionarea FG FEIS. Din această sumă, un credit bugetar de 1 905 milioane EUR a fost alocat în conformitate cu Decizia C(2018)307 a Comisiei. Din linia bugetară „Rezerve pentru intervenții financiare” au fost puse la dispoziție credite de angajament suplimentare de 105 milioane EUR. În cele din urmă, o sumă de 59 de milioane EUR a fost angajată ca venituri alocate.

În cursul anului, a fost plătită efectiv către FG FEIS o sumă totală de 2 014 milioane EUR. Cea mai mare parte a acestei sume provenea din creditele de plată de la bugetul general al UE, în timp ce o sumă de 59 de milioane EUR a fost recuperată drept venituri alocate (53,4 milioane EUR din veniturile FEIS și 5,6 milioane EUR din veniturile Fondului Marguerite), iar o sumă de 154,9 milioane EUR a fost transferată sub formă de credite de plată suplimentare la sfârșitul exercițiului bugetar.

Cererile de executare și utilizarea garanției UE

În conformitate cu articolul 8 alineatul (1) litera (a) din Acordul FEIS, garanția UE a fost mobilizată pentru o sumă de 97,1 milioane EUR pentru o operațiune aflată în situație de nerambursare în cadrul componentei pentru infrastructură și inovare. În conformitate cu articolul 11 din Acordul FEIS, BEI a recuperat inițial cuantumul de 18,6 milioane EUR, ceea ce a redus suma de plătit la 78,5 milioane EUR. Cererea a fost plătită din contul FEIS (17,7 milioane EUR) și din FG FEIS (60,8 milioane EUR). Ulterior, a fost recuperat cuantumul de 1,6 milioane EUR. În ceea ce privește această operațiune aflată în situație de nerambursare, BEI a solicitat 1,0 milioane EUR pentru costurile de recuperare și 0,6 milioane EUR pentru costurile administrative recuperabile.

În 2018, o sumă de 0,6 milioane EUR a fost plătită către BEI pentru costurile de finanțare⁴⁹ și 10,7 milioane EUR pentru ajustări ale valorii⁵⁰.

Pentru mai multe informații privind gestionarea Fondului de garantare al FEIS, a se vedea ultima versiune a Raportului Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Curtea de Conturi privind gestionarea Fondului de garantare al Fondului european pentru investiții strategice⁵¹ și documentul de lucru al serviciilor Comisiei de însoțire.

7. FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE DURABILĂ (FEDD)

Comisia Europeană a propus, la 14 septembrie 2016, un Plan de investiții externe (PIE) pentru a încuraja investițiile în țările partenere ale UE din Africa și din regiunea aflată în vecinătatea UE, pentru a consolida parteneriatele și a contribui la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, contribuind la tratarea unora dintre cauzele profunde ale migrației.

⁴⁹ A se vedea articolul 8 alineatul (1) litera (d) din Acordul FEIS. Această sumă nu include costurile de 1,6 milioane EUR aferente cererii menționate mai sus.

⁵⁰ A se vedea articolul 8 alineatul (1) litera (b) din Acordul FEIS.

⁵¹ Ultima versiune – COM(2019) 244 final din 28.5.2019.

O parte din Planul de investiții externe este noul Fond european pentru dezvoltare durabilă (FEDD) ca mecanism integrat de finanțare destinat să sprijine investițiile prin intermediul instituțiilor financiare publice și al sectorului privat. Fiind deschis la o serie de parteneri cărora le revine rolul de executanți, FEDD poate mobiliza mult mai multe investiții publice și private în țările-țintă decât ar fi posibil în alt mod. În această categorie intră:

- o garanție bugetară și
- instrumente de finanțare mixtă.

Legislația privind FEDD a intrat în vigoare la 26 septembrie 2017.⁵²

7.1 Despre garanția FEDD

Garanția FEDD va fi utilizată pentru a reduce riscurile pentru investiții în dezvoltarea durabilă în țările partenere, contribuind astfel la mobilizarea investițiilor, în special din surse private.

Garanția este concepută pentru a mobiliza investiții private în cuantum de 1,54 miliarde EUR. Această sumă a fost alocată unui număr de 28 de programe de investiții propuse, care se preconizează că vor mobiliza până la 17,5 miliarde EUR reprezentând investiții viabile în țări partenere (o mare parte dintre acestea din surse private). Garanția poate:

- să atragă finanțare pentru o parte din capitalul inițial („capital propriu” sau „capital de risc”) necesar unui proiect pentru a demara;
- să servească drept gaj (garanție) pentru rambursarea unei părți a unui împrumut dacă un debitor înregistrează pierderi și se află în imposibilitatea de plată a împrumutului.

Programe de investiții

Până în aprilie 2018, o serie de instituții financiare partenere propuseseră peste 40 de programe de investiții de peste 3,5 miliarde EUR care să fie acoperite de Garanția FEDD în cadrul celor cinci domenii prioritare de investiție (componente pentru investiții), și anume a) Energie durabilă și conectivitate, b) Finanțarea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, c) Agricultură durabilă, antreprenori din mediul rural și industria agroalimentară, d) Orașe sustenabile și e) Digitalizarea pentru dezvoltare.

În iunie și noiembrie 2018, pe baza propunerilor instituțiilor financiare, UE a alocat în cele din urmă 1,54 miliarde EUR pentru 28 de garanții.

NASIRA

Primul acord de garanție FEDD a fost semnat la 18 decembrie 2018 cu Banca Neerlandeză pentru Dezvoltare FMO, având ratingul A+++, pentru mecanismul de finanțare cu partajarea riscurilor NASIRA.

⁵² Regulamentul (UE) 2017/1601 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 septembrie 2017 de instituire a Fondului european pentru dezvoltare durabilă (FEDD), a garanției FEDD și a Fondului de garantare FEDD (JO L 249, 27.9.2017, p. 1).

FMO se așteaptă ca NASIRA să creeze și să sprijine până la 800 000 de locuri de muncă și să aducă beneficii întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri), persoanelor strămutate în interiorul țării, refugiaților, persoanelor returnate, femeilor și tinerilor.

Au fost planificate să înceapă negocieri multiple în paralel cu alte instituții financiare partenere și se preconizează că un număr semnificativ dintre aceste negocieri vor fi încheiate înainte de sfârșitul anului 2019.

7.2 Fondul de garantare FEDD

Fondul de garantare FEDD va constitui o rezervă de lichiditate din care vor fi plătite contrapărțile eligibile în cazul unei cereri de executare a garanției FEDD în urma încheierii unor acorduri de garantare cu contrapărți eligibile și în concordanță cu dispozițiile corespunzătoare, în conformitate cu capitolul III din Regulamentul (UE) nr. 2017/1601.

Resursele Fondului de garantare FEDD urmează a fi gestionate direct de Comisie și investite în conformitate cu principiul bunei gestiuni financiare, în temeiul normelor prudențiale corespunzătoare.

Fondul de garantare FEDD urmează să fie alimentat prin contribuții de la bugetul Uniunii și din Fondul european de dezvoltare (FED), precum și din contribuții voluntare ale statelor membre și ale altor contribuitori, precum și din alte surse de alimentare, în conformitate cu articolul 14 din Regulamentul (UE) nr. 2017/1601.

Rata de provizionare se stabilește la 50 % din totalul obligațiilor aferente garanției FEDD acoperite de la bugetul general al Uniunii.